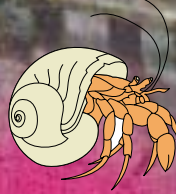

Doğa Kartlarıyla Kabukluları Tanıyoruz

Doğa kartlarında bu ay Kabuklular grubundan canlıları tanıtıyoruz. Eklembacaklıların en geniş canlı gruplarından biri olan Kabukluların yaklaşık 40.000 türü var. Bunların belirgin özellikleri, sert dış iskeletleri (kabuk) ve eklemlili bacaklarıdır. Zaman zaman değiştirdikleri dış iskeletleri vücutlarını korumaya yarar. Yengeçler, istakozlar, karidesler, supireleri, Kabuklulardandır.

Kabuklular, evrimsel geçmişi çok eski zamanlara uzanan bir canlı grubu. Triops ve yaprakayak gibi bazı türleri "yaşayan fosiller" olarak kabul edilir. Çünkü, bu canlılar yaşayan en eski canlı türlerindendir. Örneğin, triopsların günümüze değin hiç değişmeden kaldıkları düşünülüyor.

Kabukluların çoğu tatlısulara ve denizlerde yaşar. Karada yaşayan yalnızca birkaç Kabuklu türü vardır. Kabukluların vücut yapısı, biçimi ve büyüklükleri birbirlerinden çok farklılık gösterir. Çoğunlukla bir çift antenleri ve bileşik gözleri bulunur. Çok sayıda bacakları vardır. Bacakları, tür özelliklerine ve işlevlerine göre, farklılık gösterir. Bazı bacaklar avı yakalamayı kolaylaştırmak üzere kısa ve bükülmüştür, bazıları da yürümeye yarar. Yürümeye işini gerçekleştiren bacaklara da "yürümeye bacakları" denir.

Kabukluların vücut yapıları birbirinden çok değişik olduğundan, boy ölçüleri farklı ölçütlere göre

değerlendirilir. Örneğin, boy ölçüsü olarak, yengeçlerin kabuk uzunluğu, istakoz ve karides gibi canlıların baştan arka uca olan uzunluğu, konik sülükayak ve kazmidyesi gibi canlıların kabuğunun yüksekliği verilir.

Kabuklular, genellikle iki farklı biçimde beslenirler. Yengeçler ve istakozların çoğu deniz tabanında ya da kıyıda kısaçalarının yardımıyla başka hayvanları yakalayıp beslenirler. Yüzme kabuklulara özel olarak besin aramak yerine, sürüklenmekte olan canlıları yakalarlar. Antenlerini ya da bacaklarını küçük süzgeçler gibi kullanarak çevrelerinde bulunan sudan besinlerini alırlar.

Konik sülükayak ve kazmidyesi gibi canlılar, önceleri doğabilimciler tarafından midye zannedilmiş; ancak zamanla kabuklulardan oldukları belirlenmiştir. Bu canlılar, yaşama suda sürüklenen küçük bir larva olarak başlarlar. Gelişimlerinin daha ileri evrelerinde kayalara ve başka sert yüzeylere tutunurlar. Bundan sonra, sert bir kabuk geliştirirler ve yaşamlarını hep bu kabuğun içinde geçirirler. Kabuğun içinde duran tüy benzeri bacaklarını besin almak için dışarı çıkarırlar. Bacakları sayesinde besini sudan süzerek alırlar.

Bu sayımızda Doğa Kartları Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümünden Prof. Dr. Ali Demirsoy'un desteğiyle Zuhale Özer tarafından hazırlandı.